

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่

The Development of a Model for Developing Desired Characteristics
of the Students of Buayai School.

นุวัฒน์ อุทรสวัสดิ์¹

Nuwat Eutansawat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่และ 2. นำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ไปใช้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ (1) นักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2558 - 2559 จำนวน 2,189 คน (2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ประกอบด้วยบุคลากรต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2558 - 2559 ในโรงเรียนบัวใหญ่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอนโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 116 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2558 - 2559 จำนวน 2,189 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) นักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 240 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) 2) บุคลากรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประกอบด้วย 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน จำนวน 5 คน 2.2) ครูผู้สอนโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 89 คน 2.3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน 2.4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) สถิติค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย 1.1) หลักการรูปแบบการพัฒนา 1.2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1.3) หลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 1.4) หลักการบูรณาการเรียนการสอน 1.5) หลักการจัดกิจกรรมนักเรียน (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ระบบและกลไกของรูปแบบ ประกอบด้วย 3.1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ 3.2) ฝ่ายบริหารวิชาการ 3.3) ฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน 3.4) ฝ่ายบริหารทั่วไป 3.5) ฝ่ายบริหารส่งเสริมและบริการ (4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 4.1] พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ 4.2) การบูรณาการภาคีเครือข่าย 4.3) การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยสื่อเทคโนโลยี (5) การประเมินผลรูปแบบ (6) เงื่อนไขของรูปแบบ ประกอบด้วย 6.1) ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ 6.2) จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6.3) ฝ่ายบริหารต้องมีระบบการประสานงานที่มีคุณภาพและมีความต่อเนื่องเป็นระบบ 6.4) มีการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

¹ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

¹ Senior Professional Level Deputy Director Buayai School Buayai District Nakhon Ratchasima Province.

2. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ไปใช้

2.1 ผลการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$) บุคคลทั้งสี่ประเภทมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง ($C.V. = 13.16$) และพบว่าเมื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังการทดลองนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $= .01$

2.2 ผลการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง ($C.V. = 13.71$) ด้านที่มีระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันด้วยสื่อเทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.55$) ด้านผู้บริหาร และครู ($\bar{x} = 4.54$) และด้านการจัดบรรยากาศภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.53$) ตามลำดับ

2.3 ผลการติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมการติดตามการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) บุคคลทั้งสี่ประเภทมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน ปานกลาง ($C.V. = 11.42$) และพบว่าหลังการทดลองนักเรียนยังคงมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดและสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $= .01$ ยังคงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งสามด้านนั้นอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

This research aimed to 1) formulate a model for developing desired characteristics of the students of Buayai school, and 2) try out the model. The research population included 1) 2189 students studying at Buayai School during the academic years of 2015-2016, 2) the school personnel of Buayai School who got involved with the development of desired characteristics and worked at the school during the academic years of 2015-2016 including 5 administrators, 116 teachers, 15 school councilors, and 2189 parents/ guardians of the students studying in school during the academic years of 2015-2016. Based on Krejcie and Morgan table of sample size (Krejcie and Morgan, 1970) and Stratified Random Sampling method, the sample group comprised 1) 240 students, 2) the school personnel who were the research informants on desired characteristics; namely, 2.1) 5 administrators, 2.2) 89 teachers, 2.3) 14 school councilors, 2.4) 240 parents/ guardians of the students. The research instruments used in this study were (1) a model for developing desired characteristics of the students of Buayai school, (2) a form to assess an appropriateness of the model for developing desired characteristics of the students of Buayai school, (3) a questionnaire on students' behaviors, and (4) an assessment form on students' satisfaction. The statistics used to analyze data included the percentage, mean, standard deviation (S.D), coefficient of variation (C.V.), and t-test.

The research findings revealed as follows:

1. The model for developing desired characteristics of the students of Buayai school consisted of 6 components: (1) principles on models including 1.1) development model principles, 1.2) guidelines for developing desired characteristics, 1.3) principles on student-centered instruction, 1.4) principles on integrated teaching and learning, 1.5) principles on organizing students' activities; (2) objectives of the model; (3) the model system and mechanisms which included 3.1) director of Buayai School, 3.2) academic administration 3.3) students affairs administration, 3.4) general affairs administration, 3.5) promotion and service administration; (4) the model implementation consisting of 4.1) developing learning potentials, 4.2) integrating school networks, 4.3) building immunity through technology; (5) evaluating the model, and (6) four conditions in adopting the model. 6.1) The school administrators were well aware and considered it important in developing the four desired characteristics in the policy: self-discipline, learning enthusiasm, self-sufficiency and public mind. (6.2) The school had plans for developing desired characteristics of students. (6.3) The school administration had an efficient, continuous coordinating system. (6.4) The school monitored, followed and evaluated the program continuously.

2. The results from trying out the model for developing desired characteristics of the students of Buayai School.

2.1 As a whole, after trying out the model, the result indicated that the school administrators, teachers, school councilors, and parents/ guardians of the students were in congruence in their opinions on desired characteristics for students in 4 aspects; namely, self-discipline, learning enthusiasm, self-sufficiency and public mind, the highest level ($\bar{X}=4.50$). The samples of four categories showed different opinions on the same aspects at a moderate level ($C.V.=13.16$). In comparison between pre and post experiments, it was found that students' behavioral performances were at a moderate level in the pre-experiment stage, but in the post-experiment stage, their behaviors were improved with statistical significance at .01 level.

2.2 The result showing the students's satisfaction on the model for developing desired characteristics of the students of Buayai School indicated that the students were satisfied with four aspects of the model including self-discipline, learning enthusiasm, self-sufficiency and public mind, as a whole, at the highest level ($\bar{X}=4.52$). They showed different opinions on the same aspects at a moderate level ($C.V.=13.71$) ranging from building immunity through technology ($\bar{X}=4.55$), administrators and teachers ($\bar{X}=4.54$) and school atmosphere ($\bar{X}=4.53$) respectively.

2.3 In the following up stage after the experiment of the model for developing desired characteristics of the students of Buayai School, it was found that the school administrators, teachers, school councilors, and parents/ guardians of the students were in line in their opinions in using the model to follow up four desired characteristics of students: self-discipline, learning enthusiasm, self-sufficiency and public mind at the highest level $\bar{X}=(4.64)$. The samples of four categories showed different opinions at a moderate level ($C.V.=11.42$). Moreover, the research revealed that after experiment, students maintained their behavioral performances at the highest level with the statistical significance at .01 level. The other three aspects of desired characteristics were rated at a high level.

Key words: model for developing desired characteristics

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจสติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาคือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ หลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 3-5) ประกอบกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชนได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดให้ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ คือ ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความประหยัด ผู้เรียนมีความเกรงใจผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักบริจจาคทรัพย์สันทนเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวม การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555 : 7-12) จากเป้าหมายการศึกษาของชาติที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตนเองนั้น มีสถิติและงานวิจัยที่บ่งชี้ว่าคนไทยเยาวชนไทยยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาในคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ เช่น โรงเรียนบ้านนาเรียง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (ไพสุตา แก้วลือ, 2557 : 56) โรงเรียนอมตวิทยา อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น (กัลยาณี ปัสสาวะโท, 2555 : 97-98) โรงเรียนบ้านโนนพุทรา อำเภอนิคม จังหวัดนครราชสีมา (สุพล แก้วหนองแสง, 2554 : 3) โรงเรียนโพธิ์ธาตุประชาสรรค์ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดศรีสะเกษ (อุดม ยกพล, 2553 : 6) โรงเรียนแกดำวิทยาคาร อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม (ทองพูล ภูสิม, 2553 : 118-119)

โรงเรียนบัวใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาพปัจจุบันพบว่านักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ไม่ดี มีรายได้น้อย บางครอบครัวแตกแยกและเกิดภาวะผู้ปกครองย้ายถิ่น นักเรียนขาดความอบอุ่น อยู่ในหมู่บ้านห่างไกลโรงเรียนมีปัญหาการมาโรงเรียนไม่ทัน (โรงเรียนบัวใหญ่, 2558 : 21) สอดคล้องกับข้อมูลการประชุมผู้ปกครองร่วมประชุมกับครูที่ปรึกษา (Classroom Meeting) ปีการศึกษา 2557 ในวันที่ 13 กันยายน 2557 และปีการศึกษา 2558 ในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2558 ทำให้ทราบว่าปัจจุบันโรงเรียนมีส่วนที่เป็นข้อจำกัดหรือมีจุดอ่อนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข และต้องได้รับการพัฒนา กล่าวคือ นักเรียนไม่สนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขาดวินัย นอกจากนี้นักเรียนขาดจิตสาธารณะ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น (โรงเรียนบัวใหญ่, 2557 : 21 ; โรงเรียนบัวใหญ่, 2558 : 23) สอดคล้องกับผลการประเมินภายนอก รอบสอง (พ.ศ.2549-2553) ของโรงเรียนบัวใหญ่ จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2553 : 3) ให้สถานศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต โดยการวางแผนพัฒนาให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างยั่งยืนในการมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นคนดีของสังคม ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดีงาม และผลจากการประเมินภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556 : 4-5) ให้สถานศึกษาควรพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนามาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ

ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ให้สถานศึกษาควรจัดทำโครงการและกิจกรรมละลายพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่ตกอยู่ในกลุ่มเสี่ยงทุกคน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ และมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

- 1) นักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2558 - 2559 จำนวน 2,189 คน
- 2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ประกอบด้วยบุคลากรต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2558 - 2559 ในโรงเรียนบัวใหญ่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอนโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 116 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2558 - 2559 จำนวน 2,189 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

- 1) นักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2) กำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย

- 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน
- 2.2) ครูผู้สอนโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 89 คน
- 2.3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน

14 คน

2.4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 240 คน รวมบุคคลที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้งหมดจำนวน 348 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 ชนิด ประกอบด้วย

3.1 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

3.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

3.4 แบบประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ

วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่

1.1 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่ต้องการพัฒนาทั้ง 8 ด้านเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านใดบ้างที่เป็นสภาพปัญหามากที่สุด และผลการวิจัยในขั้นตอนนี้พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน มีจำนวน 4 ด้านได้แก่ ได้แก่ จิตสาธารณะ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย และอยู่อย่างพอเพียง โดยสอบถามกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน จำนวน 5 คน 2) ครูโรงเรียนบัวใหญ่ จำนวน 89 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 240 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และ 0.88 โดยนำไปทดลองหาค่าคุณภาพกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้งตามลำดับ

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2.1 การออกแบบรูปแบบ

นำผลการวิจัยในระยะ 1.1 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่ต้องการสร้าง ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มาพิจารณาประกอบร่วมกับผลการสังเคราะห์และผลสรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2

2.2 ร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่

ยกย่องรูปแบบโดยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบ 3 ท่าน โดยเน้นหลักการของรูปแบบ หลักการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการบูรณาการเรียนการสอน หลักการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้ร่างรูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) การประเมินผลรูปแบบ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ มีรายละเอียดร่างรูปแบบดังนี้

1) หลักการของรูปแบบ มี 2 หลักการ 1.1) หลักการรูปแบบการพัฒนา 1.2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ

3) ระบบและกลไกของรูปแบบ ควรมีการจัดระบบบริหารงานดังนี้ 3.1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ 3.2) ฝ่ายบริหารวิชาการ 3.3) ฝ่ายบริหารกิจการ 3.4) ฝ่ายบริหารทั่วไป 3.5) ฝ่ายบริหารส่งเสริมและ

4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ

5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ

6) เงื่อนไขของรูปแบบ

2.3 ประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2.3.1 ประเมินครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) กลุ่มสนทนา ได้แก่ - ผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบ จำนวน 3 คน - ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน - ผู้บริหาร จำนวน 3 คน - ครู จำนวน 3 คน รวมจำนวน 12 คน ปรับปรุงแก้ไข

2.3.2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจากการประเมินครั้งที่โดยใช้แบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert Method)

2.3.3 ประเมินครั้งที่ 2 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ไปใช้

3.1 การดำเนินงานนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ไปใช้ ผู้ร่วมวิจัยในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครู จำนวน 116 คน โดยใช้วิธีการ ประชุม และออกคำสั่งแต่งตั้ง ดำเนินงานตามขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ ตามคู่มือการใช้รูปแบบ

3.2 ประเมินผลการใช้รูปแบบ

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครู จำนวน 89 คน เลือกรูปแบบสุ่มด้วยตารางเลขสุ่ม 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 240 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert Method) มีจำนวน 20 ข้อการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) และ t-test แบบ Dependent

3.3 การประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 240 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และ 0.86 (หาคุณภาพ 2 ครั้ง)

3.4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ หลังการใช้รูปแบบเสร็จสิ้น 1 เดือน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน 2) ครู จำนวน 116 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 240 คน เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert Method) มีจำนวน 20 ข้อการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) และ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย 1.1) หลักการรูปแบบการพัฒนา 1.2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1.3) หลักการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 1.4) หลักการบูรณาการเรียนการสอน 1.5) หลักการจัดกิจกรรมนักเรียน (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ระบบและกลไกของรูปแบบ ประกอบด้วย 3.1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ 3.2) ฝ่ายบริหารวิชาการ 3.3) ฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน 3.4) ฝ่ายบริหารทั่วไป 3.5) ฝ่ายบริหารส่งเสริมและบริการ (4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 4.1] พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ 4.2) การบูรณาการภาคีเครือข่าย 4.3) การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยสื่อเทคโนโลยี (5) การประเมินผลรูปแบบ (6) เงื่อนไขของรูปแบบ ประกอบด้วย 6.1) ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ 6.2) จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6.3) ฝ่ายบริหารต้องมีระบบการประสานงานที่มีคุณภาพและมีความต่อเนื่องเป็นระบบ 6.4) มีการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ไปใช้

2.1 ผลการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบัวใหญ่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.50) บุคคลทั้งสี่ประเภทมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง (C.V.= 13.16) และพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังการทดลองนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ = .01

2.2 ผลการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.52) ความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง (C.V.= 13.71) ด้านที่มีระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันด้วยสื่อเทคโนโลยี ($\bar{x}$ = 4.55) ด้านผู้บริหาร และครู ($\bar{x}$ = 4.54) และด้านการจัดบรรยากาศภายในสถานศึกษา ($\bar{x}$ = 4.53) ตามลำดับ

2.3 ผลการติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมการติดตามการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.64) บุคคลทั้งสี่ประเภทมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน ปานกลาง (C.V.= 11.42) และพบว่าหลังการทดลองนักเรียนยังคงมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ = .01 ยังคงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งสามด้านนั้นอยู่ในระดับดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่

1.1 จากการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ที่ต้องการสร้าง แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์น้อยที่สุด 4 ลำดับ ได้แก่ มีจิตสาธารณะ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย อยู่อย่างพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทในโรงเรียนบัวใหญ่ ขาดการกวดขันหรือการปลูกฝังนักเรียนในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์มานานจึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญจนเกิดปัญหา

กับผลการประเมินภายนอกรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) ของโรงเรียนบัวใหญ่จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 3-5 มิถุนายน 2552 ให้สถานศึกษากำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต โดยการวางแผนพัฒนาให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างยั่งยืนในการมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นค่านิยมของสังคม ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดีงาม และผลจากการประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 23-25 ธันวาคม 2556 ให้สถานศึกษาควรพัฒนา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ให้สถานศึกษาควรจัดทำโครงการและกิจกรรมละลายพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่ตกอยู่ในกลุ่มเสี่ยงทุกคน ถ้าหากปล่อยทิ้งไว้ก็จะก่อให้เกิดปัญหาในการปกครองตามมาเป็นอย่างมากและอาจจะขยายไปสู่เพื่อน ๆ อย่างกว้างขวาง หรืออาจมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นซึ่งยากแก่การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้อื่นที่พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังเช่น โรงเรียนบ้านนาเรียง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (ไพสุตา แก้วลือ, 2557 : 56) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (นิพนธ์ ยศดา, 2556 : 335) โรงเรียนอมตวิทยา อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น (กัลยาณี ปัสสาวะโท, 2555 : 97-98) โรงเรียนบ้านโนนพุทรา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดนครราชสีมา (สุพล แก้วหนองแสง, 2554 : 3) โรงเรียนโพธิ์ธาตุประชาสรรค์ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ (อุดม ยกพล, 2553 : 6) โรงเรียนแกดำวิทยาคาร อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม (ทองพูล ภูสิม, 2553 : 118-119) โรงเรียนบ้านนามาลา อำเภอเมือง จังหวัดเลย (ชาญชัย อินแสง, 2552 : 50-51) โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ (กุมลาลา ถิโซ, 2550 : 3)

1.2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จากการออกแบบรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

(3) ระบบและกลไกของรูปแบบ (4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ (5) การประเมินผลรูปแบบ (6) เงื่อนไขของรูปแบบ มีผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ครั้งที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นว่าเป็นภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง ($C.V. = 11.08$) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู มีความคิดเห็นว่าเป็นภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง ($C.V. = 11.04$) และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ครั้งที่ 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นว่าเป็นภาพรวมของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง ($C.V. = 11.18$) ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างรูปแบบเป็นการนำปัญหาการขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มาเป็นหลักและได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างรูปแบบที่ถูกต้อง ผลการสร้างรูปแบบครั้งนี้ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามขั้นตอนของการสร้างรูปแบบตามที่ อีระ รุญเจริญ (2550 : 162-163) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ระบบและกลไกของรูปแบบ (4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ (5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ (6) เงื่อนไขของรูปแบบ และสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2547 : 16) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 5 องค์ประกอบ คือ (1) วัตถุประสงค์ แนวคิด (2) บริบทและเงื่อนไข (3) ยุทธศาสตร์ (4) กระบวนการดำเนินงาน (5) ผลที่ได้รับจากการนำรูปแบบไปใช้ และสอดคล้องกับ สมาน อัสวภูมิ (2549 : 83) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 7 องค์ประกอบ คือ (1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (2) ทัศนคติพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ (3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ (4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ (5) แนวทางการประเมินรูปแบบ (6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ (7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้รูปแบบมาพัฒนางานจนประสบผลสำเร็จ เช่น สุทธานันท์ พลนามอินทร์ (2558 : 128) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จากการศึกษาได้องค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) กลไกการดำเนินการ (4) การดำเนินการ (5) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ (6) การประเมินผล (7) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ พบว่าอยู่ในระดับมาก การนำไปใช้ประโยชน์พบว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วิไลดา เรืองเจริญ (2558 : 122) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จากการศึกษาได้องค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) การดำเนินการ (4) การประเมิน (5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับศุภสิริ ขามช่วง (2558 : 129) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จากการศึกษาได้องค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและความสำคัญ (2) แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน (3) วัตถุประสงค์ (4) กระบวนการจัดกิจกรรม (5) บรรยากาศและสภาพแวดล้อม (6) กระบวนการทางสังคม (7) การประเมินผลความสำเร็จ ผลการตรวจสอบรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบพบว่ามีเหมาะสม โดยรวมในระดับมาก สอดคล้องกับ พิษญา ชูคันหอม (2558 : 147) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากการศึกษาได้องค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ (1) ชื่อของรูปแบบ (2) หลักการของรูปแบบ (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (4) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ (5) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ (6) การประเมินผลของรูปแบบ (7) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ามีความสอดคล้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ไปใช้

2.1 ผลการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) บุคคลทั้งสี่ประเภทมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน ปานกลาง ($C.V. = 13.16$) และพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $= .01$ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ชี้แจง ให้นโยบาย จัดโครงการ จัดกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะได้อย่างเข้าใจ ต่อเนื่องและชัดเจน ครูคอยส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้น มีการกล่าวชื่นชม และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้โรงเรียนยังสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สร้างคุณลักษณะที่ดีให้นักเรียน จากการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนและครูดังกล่าว ทำให้นักเรียนมีความสนใจและความต้องการเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกได้ด้วยตนเองจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนมีการเลียนแบบหรือประพฤติปฏิบัติตามกันจนเป็นกิจนิสัย ทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์เฉพาะตน เช่น ทำให้ส่งการบ้านตรงเวลานัดหมายเข้าห้อง สนใจเรียน ประหยัด ช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้นักเรียนเกิดประโยชน์ต่อภาพรวมของห้องเรียน เช่น ครูสามารถทำการสอนได้ตรงตามเวลา นักเรียนตั้งใจเรียน มีเหตุมีผล มีความสามัคคี สอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549 : 14) กล่าวว่าการพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะหรืออื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิตมีความสอดคล้องกับธรรมชาติต้องให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดคล้องอยู่ในชีวิตการเรียน การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมและคนกับธรรมชาติ โยงความ สัมพันธ์ระหว่างสังคมวัฒนธรรมกับการสอน การพัฒนาตนเองของนักเรียน

สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความสามารถศักยภาพและการปฏิบัติตนตามความเชื่อ ตามแนวทางที่ตนเองคิดสร้างสรรค์และอยู่ในบริบทของการทำความดี มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ให้เด็กมีการปฏิบัติและพัฒนาตนเองอย่างเข้าใจเห็นบทบาทและคุณค่าของตนเองมากขึ้น การสร้างระบบค่านิยมให้กับเด็กและเยาวชน เห็นได้ชัดว่าแก่นของเด็กไทยคือ ต้องประพฤติและปฏิบัติตนอย่างไร กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาให้ชัดเจน และตั้งสิ่งที่มีอยู่ในตัวเด็กทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดปรับเปลี่ยนจริยธรรม เช่น การสำรวจพฤติกรรมการปฏิบัติของตนเองในแต่ละวันและต้องยอมรับว่าค่านิยมต้องมาจากตัวแบบที่ดี สอดคล้องกับ Educational Materials Center (2003, อ้างถึงใน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2551 : 25) กล่าวว่าในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การวางแผน การจัดกิจกรรม และสะท้อนผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยเหลือสังคม กิจกรรมที่เสริมสร้างทัศนคติและการปฏิบัติตนในทางที่ดีให้แก่ นักเรียน จัดหาโอกาสการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้อุทิศหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม สอดคล้องกับ Character Education Partnership (2005, อ้างถึงในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2551:27) กล่าวว่าการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นต้องสร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และจัดให้สมาชิกในครอบครัว ชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่ นักเรียน

2.2 ผลการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ความคิดเห็นของนักเรียนในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันปานกลาง ($C.V. = 13.71$) ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมในแต่ละด้านดังกล่าว เป็นเพราะการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่เป็นไปตามสภาพปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนและนักเรียนเห็นคุณค่าของการแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งเป็นไปตามหลัก

พุทธศาสนาที่กล่าวว่า “ภาวนามยปัญญา” คือปัญญาเกิดจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และตามหลักปรัชญาการศึกษาแบบพิพัฒนาการหรือประสบการณ์นิยมของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ถือว่าการเรียนรู้เกิดจากการกระทำและการได้รับประสบการณ์ที่ดี (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2550 : 11) ส่วน ทิศนา ขัมมณี (2551) กล่าวว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ การค้นพบความจริงใด ๆ จากประสบการณ์ของตนเองมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้งจดจำได้ดีและมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน เป็นผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมของผู้เรียนได้ ดังนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมนั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนให้ความสำคัญและความสนใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้เพราะมีประโยชน์ต่อตนเอง สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากที่สุด

2.3 ผลการติดตามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในภาพรวมการติดตามการทดลองใช้รูปแบบนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) บุคคลทั้งสี่ประเภทมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกัน ปานกลาง ($C.V. = 11.42$) และพบว่าหลังการทดลองนักเรียนยังคงมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดและสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $= .01$ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ตามรูปแบบการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างครอบคลุม ได้แก่ หลักการรูปแบบการพัฒนา แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการบริหารจัดการการเรียนการสอน หลักการจัดกิจกรรมนักเรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ให้มีมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะได้ สามารถดำเนินงานตามรูปแบบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ เป็นผู้จัดการระบบการบริหารงานให้เป็นไป

ตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติและบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมมีการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามโครงสร้างในการกิจการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านบริหารงานส่งเสริมและบริการ และด้านบริหารทั่วไปสามารถดำเนินงานตามรูปแบบประกอบด้วย วิธีการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ตัวชี้วัดมี 3 วิธี คือ วิธีที่ 1 พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่การมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีวิธีย่อย 4 วิธี วิธีที่ 2 การบูรณาการภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีวิธีย่อย 3 วิธี วิธีที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ยั่งยืน สามารถดำเนินการตามแนวทางการประเมินผลรูปแบบที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับรูปแบบ ได้แก่ การประเมินก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมในรูปแบบ การประเมินผลการติดตามหลังการใช้รูปแบบเสร็จสิ้น 1 เดือน สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขของรูปแบบที่วางไว้ ได้แก่ ฝ่ายบริหารสถานศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย มีระบบการประสาน งานที่มีคุณภาพและมีความต่อเนื่องเป็นระบบ มีการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องแล้วนำผลมาพัฒนาต่อยอด จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน 4 ประการ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียงในแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้เกิดลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการเกิดขึ้นกับผู้เรียนที่บ่งบอกให้เห็นอุปนิสัยที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนา ความถูกต้องที่มีอยู่ภายในจิตใจของผู้เรียน พฤติกรรมที่แสดงออกในสิ่งที่ดีงามจนเคยชิน เป็นกิจนิสัยและลักษณะนิสัย สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2558 ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประเมินโดยผู้บริหารและครู ในมาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ระบุข้อเสนอแนะในตัวเองชี้ต่าง ๆ สรุปได้ว่า ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา ชุมชนและส่วนรวม มีความรักและเห็นประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม รู้คุณค่าของ

สิ่งแวดล้อม ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รู้จักคุณค่าของทรัพยากร มีความเสียสละ เห็นคุณค่าและมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ตลอดจนกล้าแสดงออกและภูมิใจในวัฒนธรรมของไทย มีความเสียสละต่อส่วนรวม ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน มีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงปรารถนา ปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนา ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่เสมอเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง มีการมอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่ประพฤติดี และปลูกฝังเป็นค่านิยมที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2550 : 11) ที่เสนอแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยการใช้ปัญญา โดยนำแนวคิดของ เพียเจท์ ที่ได้อธิบายพัฒนาการทางปัญญาของมนุษย์ว่า ปัญญาของมนุษย์งอกงามขึ้นได้จากการที่ได้กระทำการโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เสนอไว้ว่าเมื่อเด็กได้ประสบการณ์หรือกระทำการโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับตัวนั้น เขาจะสร้างโครงสร้างของการเก็บความรู้ขึ้นมา เมื่อไปประสบกับสิ่งใหม่ หรือได้สัมผัสและโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ถ้าสิ่งนั้นมีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันกับความรู้เดิม เขาก็จะปรับให้เข้ากับโครงสร้างของการเก็บความรู้เดิม ทำให้โครงสร้างความรู้เดิมขยายใหญ่ขึ้นงอกงามขึ้น แต่ถ้าได้ประสบกับเหตุการณ์ใด ๆ ที่ไม่สามารถเข้ากันได้กับโครงสร้างการเก็บความรู้เดิม บุคคลนั้นก็พยายามปรับโครงสร้างการเก็บความรู้ที่มีอยู่นั้นเสียใหม่ เพื่อให้เข้ากันได้หรือไม่ก็สร้างโครงสร้างเก็บความรู้ใหม่เรียกว่า การปรับขยายโครงสร้าง ทำให้ปัญญางอกงามขึ้นอีกเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและปฏิบัติ

1.1 ฝ่ายบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ ควรนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนี้ไปจัดพิมพ์เผยแพร่ให้สถานศึกษาต่าง ๆ ได้นำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.2 ควรกำหนดโครงการรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแผนงานของสถานศึกษาทุกปี เพื่อให้มีการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อันทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนี้ไปใช้ในสถานศึกษาต่าง ๆ แล้วควรทำวิจัยการประเมินและติดตามผล

2.2 ควรออกแบบรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2542) **ศีลธรรมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2550) **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและการสร้างจิตสำนึกที่ดี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2534) **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546) **แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กัลยาณี ปัสสาวะโท. (2555) **การวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอมตวิทยา จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กุมาลา ถือโชค. (2550) **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2551) **หลักการและแนวปฏิบัติในการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชน**. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาญชัย อินแถลง. (2552) **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนามาลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ทองพูล ภูสิม. (2553) **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กรณีศึกษาโรงเรียนแกดำ**
- ทิตินา แคมมณี. (2545) **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545) **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- _____. (2551) **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดิมา จักรเพชร. (2544) **ผลของการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดมหาสารคาม**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550) **รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม**.
- นิตยา พลโชติ. (2551) **การพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียนด้านความสะอาด โรงเรียนเทศบาลหนองแขวงประชาอุบลมิ่งอำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดขอนแก่น**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นิพนธ์ ยศดา. (2556) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต(การบริหารจัดการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545) การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2546) การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ ม่วงเงิน (2547) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรกับความเข้มแข็งอดทนของเด็กและวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิชญา ชูคันหอม (2558) รูปแบบการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพสุตา แก้วลือ. (2557) การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยนักเรียนของโรงเรียน บ้านนาเรียง: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนบัวใหญ่. (2557) รายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ปีการศึกษา 2557. นครราชสีมา : สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2558ก) การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ ปีการศึกษา 2558. นครราชสีมา : สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2558ข) รายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ ปีการศึกษา 2558. นครราชสีมา : สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2558ค) รายงานสรุปผลการเรียนการสอนฝ่ายวิชาการโรงเรียนบัวใหญ่ ปีการศึกษา 2558. นครราชสีมา : สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2558ง) รายงานประเมินความเสี่ยงโรงเรียนบัวใหญ่ ปีการศึกษา 2558. นครราชสีมา :
- วิไลดา เรืองเจริญ. (2558) รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภสิริ ขามช่วง. (2558) การพัฒนารูปแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (บทสรุปผู้บริหาร). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน.
- _____. (2555) คู่มือผู้ประเมินเพื่อการประเมิน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2554-2558). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- _____. (2556) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (บทสรุปผู้บริหาร). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- _____. (2560) กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559-2563). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551) รายงานการวิจัยประเมินผลคุณธรรม 8 ประการของผู้เรียน : เจตคติและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : บริษัท เพลิน สตูดิโอ จำกัด.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2550) สถิติปัญญาและความถนัดของมนุษย์ ทฤษฎี วิธีวัดและการพัฒนา. นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุพล แก้วหนองแสง. (2554) การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงโรงเรียนบ้านโนนพุดรา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหาร การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุทธานัย พลนามอินทร์. (2558) รูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ. (2549) การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 12.

รู้ดีสักดี จากชัยภูมิ : ออกแบบจัดหน้าบทความ